PROCEDURY

OCHRONY MAŁOLETNICH

IV Liceum Ogólnokształcącego

im. Orląt Lwowskich w Gliwicach

Spis treści:

I. WPROWADZENIE 4

II. PODSTAWOWE TERMINY 5

III. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA, KTÓRE PRZYNOSIŁY POZYTYWNE EFEKTY W OCHRONIE DZIECKA PRZED PRZEMOCĄ 8

IV. ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW 10

V. ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI PERSONELU SZKOŁY Z JEGO UCZNIAMI 12

VI. ZASADY BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z INTERNETU I MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI. PROCEDURY OCHRONY UCZNIÓW PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE. 15

VII. ZASADY OCHRONY WIZERUNKU I DANYCH OSOBOWYCH DZIECI ZGODY NA ZDJĘCIA 16

VIII. JAK ROZPOZNAĆ PRZEMOC WOBEC DZIECKA 20

IX. UWZGLĘDNIANIE SYTUACJI UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI. ROZPOZNAWANIE PRZEMOCY WOBEC DZIECKA NIEPEŁNOSPRAWNEGO ORAZ CHOREGO PRZEWLEKLE CHOREGO 23

X. ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA UCZNIA PRZEZ PRACOWNIKA SZKOŁY, OSOBĘ TRZECIĄ, INNEGO UCZNIA LUB OPIEKUNA 25

XI. PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI KRZYWDZENIA DZIECKA PRZEZ PRACOWNIKA JEDNOSTKI 28

XII. PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI KRZYWDZENIA DZIECKA W SZKOLE PRZEZ RÓWIEŚNIKÓW 29

XIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO: 29

XIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU CYBERPRZEMOCY I STALKINGU 30

XV. PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY 34

XVI. WAŻNE TELEFONY I ADRESY 36

XVII. SKŁAD ZESPOŁU, ZADANIA KOORDYNATORA, REAGOWANIE NA NARUSZENIA I SKŁADANIE ZAWIADOMIEŃ. 39

XVIII. ZASADY PRZEGLĄDU I AKTUALIZACJI STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU SZKOŁY DO ICH STOSOWANIA 41

XIX. ZASADY UDOSTĘPNIANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH 44

Akty prawne na podstawie, których oparte są Procedury Standardów Ochrony Małoletnich w IV Liceum Ogólnokształcącym w Gliwicach

1) Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
2) Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);
3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
4) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);
5) Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1089 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.);
6) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

I. Wprowadzenie

Najważniejszą zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników IV Liceum Ogólnokształcącego jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, poprzez wspieranie go w rozwoju i rozpoznawanie jego potrzeb. Mając na uwadze, że dziecko wymaga szczególnej opieki i troski, w tym właściwej ochrony przed krzywdzeniem, został stworzony niniejszy dokument. Niniejszy dokument skierowany jest do pracowników szkoły (pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, wolontariuszy, stażystów) oraz rodziców.

Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w IV Liceum Ogólnokształcącym są dostosowane do rodzaju, wielkości i specyfiki działalności szkoły, a także do charakteru oraz intensywności kontaktów pracowników i innych osób działających na rzecz szkoły z uczniami.

Przy opracowywaniu i stosowaniu Standardów uwzględnia się w szczególności:

❖ liczbę uczniów, oddziałów oraz pracowników szkoły;

❖ charakter i częstotliwość kontaktów nauczycieli, wychowawców, specjalistów, pracowników administracji i obsługi oraz innych osób dopuszczonych do działalności związanej z edukacją, wychowaniem i opieką nad małoletnimi;

❖ specyfikę relacji między uczniami, w tym ryzyko przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, dyskryminacji, wykluczenia społecznego i naruszania granic osobistych;

❖ sytuacje związane z organizacją zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, wycieczek, wyjść szkolnych, zawodów sportowych, uroczystości, wyjazdów oraz innych wydarzeń organizowanych przez szkołę;

❖ konieczność zapewnienia uczniom bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki, z poszanowaniem ich godności, praw i indywidualnych potrzeb.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej jednostce dokumentami: Statut Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;

- Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

Znaczące znaczenie przy ustalaniu procedur dotyczących postępowania w przypadkach cyber-przemocy i stalkingu miały następujące poradniki rekomendowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki:

- „Bezpieczna Szkoła. Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole". Warszawa, sierpień 2017 r.
- „Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół" Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, 2014 r.
- „Bezpieczna Szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów". Warszawa, wrzesień 2020 r.

II. Podstawowe terminy

Dokument ten reguluje procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuację w określony procedurami sposób postępowania. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- **krzywdzeniu dziecka** należy rozumieć - każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój

fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:

- **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, szantażowanie, krzyczenie obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, wyśmiewanie, lekceważenie,
- **przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Za przemoc fizyczną uważa się: szarpanie, kopanie, przypalanie papierosem, popychanie, policzkowanie bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps itp. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu,
- **przemoc seksualna** – wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym takich jak gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (min. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm)
- **przemoc ekonomiczna** – niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka min. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom. Może to być również unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,
- **zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego takich jak głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
- **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek,

przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;

- **przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
  - narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
  - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- **pracowniku szkoły** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy pracę, mianowania powołania lub umowy cywilno-prawnej w IV LO w Gliwicach. Osoby pracujące w szkole dzielą się na pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych;
- **dyrektorze szkoły** – należy przez to rozumieć Dyrektora IV LO w Gliwicach,
- **dziecku** - osoba przyjęta do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców i ucząca się w IV LO w Gliwicach;
- **małoletnim** – należy przez to rozumieć zgodnie z kodeksem cywilnym osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia,
- **opiekunie ucznia** – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji i stanowieniu o małoletnim, a w szczególności jego przedstawiciel ustawowy,
- **przedstawicielu ustawowym** – należy przez to rozumieć rodzica bądź opiekuna posiadającego pełnię władzy rodzicielskiej lub opiekuna prawnego (osobę reprezentującą dziecko, ustanowioną przez sąd, w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją),
- **zgodzie opiekuna małoletniego** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami

małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny,

- **osobie odpowiedzialnej za Internet** - to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie;
- **osobie odpowiedzialnej za Wewnętrzne Procedury** regulujące ochronę dzieci przed krzywdzeniem, zwany również **koordynatorem** - to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad realizacją wewnętrznych procedur ochrony dzieci przed przemocą;
- **zespół interwencyjny** to powołany przez dyrektora szkoły w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego. W skład zespołu wchodzi: dyrektor, koordynator, wychowawca, pedagog, psycholog, personel medyczny, inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia dziecka.

III. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie dziecka przed przemocą

Przemoc w rodzinie jest terminem o szerokim zakresie. Wyróżniamy przemoc rodziców lub opiekunów wobec dziecka, przemoc wobec partnera w związku, przemoc wobec osób starszych lub niedołężnych w rodzinie.

Na określenie przemocy w związku partnerskim stosuje się terminy: wzajemna przemoc w parze, przemoc w związku partnerskim, przemoc małżeńska. Dziecko, zarówno w sensie prawnym jak też psychologicznym, materialnym i do pewnego wieku także biologicznym, jest osobą zależną. Obowiązkiem osób dorosłych jest troszczenie się o jego dobro, który wynika z naturalnych więzi (rodzice, krewni), z roli zawodowej związanej z pracą z dzieckiem a także ogólnoludzkiej odpowiedzialności za członków społeczeństwa. Odpowiedzialność tę dodatkowo regulują przepisy prawa. Szkoła, ze względu na swoje ustawowe zadania m.in. w zakresie kształcenia, wychowania oraz opieki, wspomagania wychowawczej roli rodziny, zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, umożliwienia uczniom korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, zobowiązana jest zarówno do zapobiegania krzywdzeniu dzieci, jak i też do podejmowania

działań, gdy dziecko jest zagrożone, a w szczególności, kiedy zagrożenie to pochodzi od samych rodziców.

W działalności wspierania ucznia w ramach działań psychologiczno - pedagogicznych szkoły istotne jest każdorazowo właściwe rozpoznanie sygnałów mogących świadczyć o krzywdzeniu dziecka. Odpowiedzialność za powierzone nam dzieci i gotowość do reagowania w sytuacji zagrożenia ich dobra to zasady, które dla naszej placówki są wiodące. Zatem po dostrzeżeniu niepokojących sygnałów czy traumatyzujących zjawisk, ważna jest dalsza diagnoza problemu dokonywana przez szkolnych specjalistów, a w ślad za tym wdrożenie adekwatnych działań interwencyjnych. W przypadku dostrzeżenia sygnałów mogących świadczyć o krzywdzeniu dziecka niezwykle ważne jest zweryfikowanie tych informacji poprzez gromadzenie wiedzy o rodzinie na podstawie działań skoordynowanych z innymi instytucjami i osobami np. kuratorem sądowym zawodowym/społecznym, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny czy dzielnicowym. Po analizie zebranych danych o dziecku konieczna jest ocena zagrożenia i zaplanowanie możliwości wsparcia dla ucznia poprzez właściwą interwencję.

Postępowanie w sprawach kryzysowych z udziałem dziecka/ucznia prowadzone jest w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących. Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw ucznia jest pedagog i psycholog. Uczniowie wykraczający poza normy i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w statucie szkoły.

<u>Zagrożenia zewnętrzne</u>

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzanej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie katastrofą budowlaną, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi oraz zagrożenie siłą żywiołową. W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz

personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym.

Zagrożenia wewnętrzne

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali, cyberbullying, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, pedofilia, pornografia, prostytucja, picie alkoholu, wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.
W wychowaniu młodego człowieka najważniejszą rolę odgrywa dom rodzinny. Rolą szkoły powinno być wspieranie tych działań, a ponadto wprowadzanie ucznia w prawidłowe kontakty społeczne oraz rozwijanie jego wiedzy i umiejętności. Ważne jest więc uzgodnienie stanowiska wychowawczego pomiędzy szkołą, a domem rodzinnym. Obie strony powinny współdziałać i wspierać się w dążeniu do wszechstronnego rozwoju osobowości dziecka.

W IV Liceum Ogólnokształcącym im. Orląt Lwowskich co roku uchwalany jest **Program Wychowawczo-Profilaktyczny** (ewaluacja) opracowany na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych (min. na podstawie Kampanii Unaweza, wywiadów, ankiet).

Celem realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest zapobieganie zrachowaniom negatywnym dzieci i młodzieży oraz współdziałanie dla zapewnienia im bezpieczeństwa.

IV. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

- Dyrektor Szkoły, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem uczniów lub z opieką nad nimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania

wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr,

- Dyrektor Szkoły uzyskuje informacje z Rejestru z dostępem ograniczonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości. W pierwszej kolejności należy założyć konto w systemie teleinformatycznym. Konto podlega aktywacji dokonywanej przez biuro informacji,
- Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr, jest ogólnodostępny – nie wymaga zakładania konta,
- Informacje zwrotne otrzymane z systemu teleinformatycznego Dyrektor drukuje |i składa do części A akt osobowych, związanych z nawiązaniem stosunku pracy. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr. Przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze,
- Dyrektor od kandydata pobiera informacje z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności,
- Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informacje z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydania informacji dla wyżej wymienionych celów,
- Dyrektor pobiera od kandydata oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczpospolita Polska), w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej,
- Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności,

związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi,

- Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: *Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.*

Wzór oświadczenia o niekaralności oraz zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich stanowi **załącznik 1** do niniejszych Standardów.

V. Zasady bezpiecznej relacji personelu Szkoły z jego uczniami

Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest promowanie dobra dziecka i jego najlepszego interesu. Personel szkoły traktuje każde dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiejkolwiek formie wobec dziecka. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów instytucji oraz swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisem oświadczenia, którego wzór stanowi **załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.

1. **Pracownik szkoły w kontakcie z uczniami:**
    - zachowuje cierpliwość i odnosi się do ucznia z szacunkiem;
    - uważnie wysłuchuje uczniów i stara się udzielać im odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i ich wieku;
    - nie zawstydza ucznia, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża;
    - nie krzyczy, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
    - nie ujawnia drażliwych informacji o uczniu osobom do tego nieuprawnionym, dotyczy to również ujawniania jego wizerunku. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989.
2. Decyzje dotyczące ucznia powinny zawsze uwzględniać jego oczekiwania, ale również brać pod uwagę bezpieczeństwo pozostałych uczniów.

3. Uczeń ma prawo do prywatności, odstąpienie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione.
4. W przypadku konieczności rozmowy z uczniem na osobności, pracownik powinien pozostawić uchylone drzwi bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie w rozmowie Przepis ten nie dotyczy szczególnych pracowników szkoły, w tym pielęgniarki szkolnej, pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, psychologa.
5. Pracownikowi szkoły nie wolno w obecności uczniów niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym;
6. Pracownikowi szkoły nie wolno wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować gróźb.
7. Pracownik szkoły zobowiązany jest do:
    - równego traktowania uczniów, niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności;
    - zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, poglądów politycznych, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, przekonań religijnych lub światopoglądów uczniów;
    - zapewnienia uczniom, że w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo otrzymają stosowną pomoc.
8. Wychowawcy klas zobowiązani są do przedstawienia uczniom Procedur Standardów Ochrony Małoletnich, które obowiązują w szkole i zapewnienia ich, iż otrzymają odpowiednią pomoc. W miejscach ogólnodostępnych dla uczniów tj. na gazetce szkolnej, w bibliotece, w gabinecie pedagoga i psychologa, w sekretariacie, jest umieszczona skrócona wersja standardów skierowana do uczniów.
9. Pracownikowi bezwzględnie zabrania się:
    - nawiązywać relacji seksualnych z uczniem;
    - składać uczniowi propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
    - proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, innych środków psychoaktywnych);
    - dotykać ucznia w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany.

- utrwalać wizerunku w uczniów w celach prywatnych lub zawodowych.
- stosować zachowań przemocowych min. takich jak: bicie, popychanie, szarpanie, szturchanie, itp.
- spania pracownika w jednym łóżku z uczniem podczas wycieczek szkolnych.

10. W przypadku, kiedy pracownik zauważy niepokojące zachowanie lub sytuację, zobowiązany jest postępować zgodnie z instrukcją postępowania, obligatoryjnie w przypadku delikatnych spraw, gdzie jest podejrzenie o nieprzestrzeganiu Standardów do poinformowania dyrektora (np. zauroczenie ucznia w pracowniku, bądź pracownika w uczniu).
11. Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
12. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.
13. Pracownik, który ma świadomość, iż uczeń doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z uczniem, wykazując zrozumienie i wyczucie.
14. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z uczniem. Do sytuacji takich zaliczyć można:
    - pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a uczeń/ jego opiekun wyrazi zgodę;
    - pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w spożywaniu posiłków;
    - pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole.
15. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, pracownik jest zobowiązany unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Nauczyciele i pracownicy szkoły powinni zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

<u>Kontakty poza godzinami pracy</u>

1. Kontakt poza godzinami pracy z uczniami jest co do zasady zabroniony.

2. Nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania, spotkania z uczniem lub też jego opiekunem powinny odbywać się na terenie Szkoły.

3. Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniem, opiekunem lub też nauczycielem poza godzinami pracy Szkoły, dozwolone są środki:

- służbowy telefon;
- służbowy e-mail;
- dziennik elektroniczny
- grupa klasowa na komunikatorze utworzona przez wychowawcę lub innego nauczyciela– po poinformowaniu dyrekcji

4. Jeśli pracownik musi spotkać się z uczniem poza godzinami pracy Szkoły (lub jego opiekunem), wymagane jest poinformowanie o tym fakcie dyrekcję.

5. Pracownikowi zabrania się nawiązywania kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych

6. W przypadku, gdy pracownika łączą z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.

VI. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych z dostępem do sieci. Procedury ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie.

Szkoła podejmuje działania zabezpieczające dzieci przez dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

1. Sieć jest monitorowana, tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
2. Sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich. **Za zabezpieczenie odpowiada osoba wyznaczona przez Dyrektora**. W IV Liceum osobą wyznaczoną przez dyrektora jest Dariusz Bazydło, pełniący funkcję ASI.

3. Do zadań tej osoby należy między innymi:

   - ❖ Przeprowadzanie z dziećmi cyklicznych szkoleń dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
   - ❖ Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzenie, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o uczniu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, które aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem/pedagogiem lub wychowawcą na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/ pedagog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.

4. ŚSM odpowiada za zabezpieczenie sieci internetowej szkoły przed niebezpiecznymi treściami.
5. Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych oraz za pomocą sieci Wi-Fi placówki, po podaniu hasła.
6. Nauczyciele czuwają nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu podczas zajęć. Informują dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
7. Szkoła zapewnia dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

VII. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci zgody na zdjęcia

IV Liceum Ogólnokształcące w Gliwicach zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

1. Nasze wartości:

- Kierujemy się odpowiedzialnością i rozwagą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
- Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów uczniów, naszych wolontariuszy, dokumentowaniu działań z imprez i akcji społecznych

i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – uczniów i uczennic, w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności.

- Dzieci mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.

2. Zasady ochrony danych osobowych małoletniego

❖ Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):

- pracownik Szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;
- dane osobowe ucznia są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów;
- pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

❖ Pracownik Szkoły może wykorzystać informacje o uczniu w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia.

- Pracownik Szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiekunie.
- Pracownik Szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik Szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.
- Pracownik Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik Szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

- ❖ W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia Szkoły. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje Dyrektor.

Dyrektor Szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca pracownikowi sekretariatu przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie Szkoły uczniów.

3. Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:

- Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
- Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
  - ❖ Wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagraniu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/ nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście.
  - ❖ Zdjęcia/ nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
- Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/ opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z instytucji.
- Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać dyrekcji.

3. Pracownikowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie Szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.

4. W celu uzyskania zgody opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku ucznia, wychowawca udostępnia zgody podpisywane przez rodzica/opiekuna podczas zebrań lub konsultacji.

5. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

6. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

7. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji. Oczekujemy informacji o:

- ❖ Imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę
- ❖ Uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał
- ❖ Podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

7. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

8. Upublicznienie przez pracownika Szkoły wizerunku ucznia utrwalonego w jakiejkolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna ucznia.

9. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy ucznia oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany w celach promocyjnych.

10. W sytuacjach, w których rodzice/ opiekunowie prawni lub widzowie wydarzeń i uroczystości szkolnych rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

- Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępnione w mediach społecznościowych ani serwisach otwartych
- Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

11. W przypadku braku zgody ucznia lub rodzica na rejestrowanie wizerunku dziecka z wyprzedzeniem ustalimy w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko**,** aby nie utrwalać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych.

Rozwiązanie, jakie przyjmiemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

VIII. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka.

Zareaguj, gdy:

- Dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie, wygląda na zaniedbane
- Dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- Dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- Dziecko nie ma podręczników, odpowiedniej odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- Dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, zadrapania, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- Podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Dziecko często je zmienia,
- Pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach w-f, unikanie zajęć
- Dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- Dziecko boi się rodzica lub opiekuna, widocznie obawia się powrotu do domu,
- Dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- Dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- Dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.,
- Dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- Dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- Dziecko używa środków psychoaktywnych,
- Dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. lepkość dziecka),
- Dziecko ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu,

- W pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne,
- Dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku,
- Dziecko ucieka z domu,
- Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka,
- Dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza,
- Inne…

W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy szkoły podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania odpowiedniej pomocy.

Zwróć uwagę, gdy:

- Rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka,
- Rodzic (opiekun) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka,
- Rodzic (opiekun) mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota", „gnojek", „gówniarz"),
- Rodzic (opiekun) poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko,
- Rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami dziecka,
- Rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko,
- Rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- Rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie,
- Rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- Rodzic (opiekun) nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka,
- Rodzic (opiekun) faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- Rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy),
- Rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Jak rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym?

- Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy:
  - Spokojne miejsce do rozmowy,
  - z dala od osób postronnych,
  - brak pośpiechu.
- Przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka
- Używaj języka zrozumiałego dla dziecka.
- Okazuj dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
- Bądź cierpliwy – uczeń może zaprzeczać prawdzie.
- Nie naciskaj na dziecko – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
- Unikaj naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć.
- Okaż zrozumienie, że niełatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
- Pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
- Bądź świadomy oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
- Nazwij przemoc – przemocą i pokaż dziecku, że nie jest winne tego, co się stało
- Wesprzyj dziecko – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy.
- Wyjaśnij dziecku w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
  - wstyd,
  - poczucie winy,
  - tajemnicę,
  - lojalność wobec sprawcy przemoc
  - strach przed ponownym skrzywdzeniem,

IX. Uwzględnianie sytuacji uczniów z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka niepełnosprawnego oraz chorego przewlekle chorego

1. Szkoła zapewnia ochronę wszystkim małoletnim na równych zasadach, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji, możliwości rozwojowych, stanu zdrowia, rodzaju niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.
2. W działaniach związanych z ochroną małoletnich uwzględnia się w szczególności potrzeby uczniów:

❖ z niepełnosprawnościami, w tym z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną, wzrokową lub słuchową;

❖ ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wynikającymi z zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się, zaburzeń komunikacji, trudności emocjonalnych lub społecznych;

❖ wymagających wsparcia w komunikowaniu się, rozumieniu sytuacji społecznych, rozpoznawaniu zagrożeń lub zgłaszaniu doznanej krzywdy;

❖ znajdujących się w sytuacji zwiększonego ryzyka przemocy, zaniedbania, dyskryminacji, izolacji lub wykorzystania.

3. Pracownicy szkoły dostosowują sposób komunikacji, udzielania informacji oraz podejmowania interwencji do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia. W miarę potrzeb stosuje się komunikaty zrozumiałe dla ucznia, dodatkowe wyjaśnienia, alternatywne sposoby komunikacji oraz inne racjonalne dostosowania umożliwiające mu skuteczne korzystanie z ochrony i pomocy.
4. W przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia z niepełnosprawnością lub ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pracownicy szkoły podejmują działania interwencyjne z uwzględnieniem jego możliwości komunikacyjnych, emocjonalnych i poznawczych. Uczeń otrzymuje możliwość przekazania informacji o swojej sytuacji w sposób dla niego dostępny, bez wywierania presji i bez obwiniania go za doznaną krzywdę.
5. W działaniach pomocowych, w granicach obowiązujących przepisów i z poszanowaniem praw ucznia, uwzględnia się zalecenia wynikające z orzeczeń, opinii, dokumentacji szkolnej oraz rozpoznanych indywidualnych potrzeb ucznia. Informacje te są

udostępniane wyłącznie osobom, które potrzebują ich do wykonywania obowiązków służbowych.

6. W zależności od sytuacji szkoła zapewnia współpracę osób odpowiedzialnych za ochronę małoletnich z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem, pedagogiem specjalnym, nauczycielami i innymi specjalistami pracującymi z uczniem. W razie potrzeby współpraca obejmuje również rodziców lub opiekunów prawnych, o ile nie stoi to w sprzeczności z dobrem dziecka ani nie zwiększa zagrożenia jego bezpieczeństwa.
7. Szkoła przeciwdziała wszelkim przejawom dyskryminacji, przemocy, wyśmiewania, stygmatyzowania i wykluczania uczniów ze względu na niepełnosprawność, stan zdrowia, trudności edukacyjne lub inne indywidualne cechy i potrzeby.
8. Informacje o sposobach zgłaszania krzywdzenia, osobach udzielających pomocy oraz obowiązujących zasadach bezpieczeństwa są przekazywane uczniom w sposób dostosowany do ich wieku, możliwości rozwojowych i potrzeb komunikacyjnych.

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka przewlekle chorego lub niepełnosprawnego, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, w którą zmaga się dziecka. Należy zaznaczyć, że dziecko to – oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych lub psychicznych, związanych ze stanem zdrowia – odczuwa zmiany w samopoczuciu i może zachowywać się np. nieadekwatnie do sytuacji. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka niepełnosprawnego i chorego przewlekle jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów.

- Świadkowie – w wielu sytuacjach ze względów środowiskowych świadkowie mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice i opiekunowie, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi i często jedynymi opiekunami;
- Ślady - rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia;
- Objawy dodatkowo towarzyszące niepełnosprawności lub chorobie dziecka – objawy te mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby i dlatego bywają z nimi mylone. Przykładem takich objawów są zachowania lękowe dziecka, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza sytuacji, z czego wynikają niewłaściwe zachowania opiekuna – czy są konsekwencją obciążeń, braku wiedzy, powielania wzorców czy innych przyczyn;

- ❖ Problemy w komunikacji - ujawnienie stosowania przemocy wobec dziecka może być utrudnione z powodu kłopotów w komunikowaniu się.

Ujawnienie przemocy przez dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład agresję sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.

WAŻNE!

- ❖ Dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach;
- ❖ Dziecku towarzyszy lęk o los kolegi, rodzica, opiekuna i swój własny;
- ❖ Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk;
- ❖ Zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

Źródło: Katarzyna Fenik-Gaberle, Renata Kałucka, Dziecka niepełnosprawne oraz chore przewlekle a przemoc w rodzinie. Rozpoznanie. Scenariusz szkolenia dla pracowników oświaty. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019 r.

X. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia ucznia przez pracownika szkoły, osobę trzecią, innego ucznia lub opiekuna

1. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez osoby trzecie, związane ze Szkołą tj. pracownicy Szkoły, wolontariusze, pracownicy organizacji i instytucji współpracujących ze Szkołą:

- Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi

bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie (do czasu ustalenia stanu faktycznego). Pracownik, który podjął informację, zobowiązany jest do zawiadomienia dyrektora szkoły a w przypadku jego nieobecności wicedyrektora, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia. Dyrektor/ wicedyrektor prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, a następnie z uczniem /w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami. Zawiadamia policję pod nr **112** lub **997**, a w przypadku podejrzenia innych przestępstw informuje policję lub prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa. Pracownik, który powziął informację o możliwości krzywdzenia dziecka zobowiązany jest do podania swoich danych, danych ucznia oraz danych osoby podejrzanej o krzywdzenie ucznia oraz opisu sytuacji z najważniejszymi faktami. W przypadku zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa zawiadomienie adresuje się do najbliższej jednostki, w zawiadomieniu podaje się dane jak w przypadku zawiadomienia telefonicznego;

- Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej (np. popychanie, klapsy, poniżanie, ośmieszanie), zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Następnie zawiadamia dyrektora a w przypadku jego nieobecności wicedyrektora, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, a następnie uczniem /w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami. Dyrektor podejmuje decyzję o wszczęciem procedury wobec nauczyciela.
- Jeśli pracownik szkoły zauważy inne niepokojące zachowania wobec uczniów np. krzyki, niestosowne komentarze zobowiązany jest zadbać o bezpieczeństwo ucznia ma obowiązek poinformować członków Zespołu ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich w celu ustalenia przyczyny trudności.

2. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez innego ucznia:

- jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy lub wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Ponadto, zawiadamia dyrektora/wicedyrektora i Zespół ds. monitorowania standardów ochrony

małoletnich: psychologa/ pedagoga w celu udzielenia informacji na temat sytuacji. Następnie Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia i osobą nieletnią podejrzaną o czyn zabroniony. Dyrektor powiadamia najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, podając dane jak w przypadku opisanym w punkcie 1. Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich wspólnie z wychowawcą ustala plan naprawczy, a w przypadku braku poprawy powiadamia sąd rodzinny.

- jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń mógł doświadczyć przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony innego ucznia, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Ponadto wychowawcę klasy oraz Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich w celu zaplanowania pomocy psychologiczno- pedagogicznej. Jeżeli to niemożliwe nauczyciele, który jest świadkiem lub podjął informację sam przeprowadza rozmowę z uczniami, ustala fakty i w razie konieczności informuje rodziców / opiekunów osoby nieletniej. Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich wspólnie z wychowawcą ustala plan naprawczy, a w przypadku braku poprawy powiadamia sąd rodzinny.

3. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez jego opiekuna:

- jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony rodzica/ opiekuna, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia. Zawiadamia wychowawcę klasy oraz Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich w celu zaplanowania pomocy psychologiczno- pedagogicznej. Jeżeli to niemożliwy nauczyciel, który jest świadkiem lub podjął informację sam przeprowadza rozmowę z uczniami, ustala fakty i w razie konieczności informuje rodzica niestosującego przemocy lub inną bezpieczną osobę wskazaną przez dziecko. Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich: psychologa/ pedagoga wspólnie z wychowawcą ustala plan naprawczy
- Psycholog/ pedagog/ wychowawca ustala spotkanie w celu przeprowadzenia rozmowy z rodzicem krzywdzącym. Informuje o możliwości udzielenia pomocy lub wparcia psychologicznego. W przypadku braku współpracy opiekuna lub powtarzającej się

przemocy, zobowiązany jest do powiadomienia właściwego ośrodka pomocy społecznej lub składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.

- Jeśli pracownik podejrzewa, że małoletni jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, powinien zadbać o bezpieczeństwo ucznia. Powinien powiadomić pedagoga/ wychowawcę. Wychowawca lub pedagog proponuje rodzicom/ opiekunom możliwość wsparcia psychologicznego oraz w innej postaci. Jeśli sytuacja ucznia się nie poprawi, zobowiązany jest zawiadomić właściwy ośrodek pomocy społecznej.

4. Dyrektor lub Zespół ds. monitorowania standardów ochrony małoletnich informuje rodziców/opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji.

5. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia ucznia należy uzupełnić Kartę Interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 3**. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

6. Kartę załącza się do segregatora znajdującego się w gabinecie pedagoga/psychologa.
W przypadku podejrzeń wobec pracownika, również do akt osobowych pracownika szkoły.

7. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

XI. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez pracownika jednostki

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi.
- Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.

- W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka, dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.
- Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna. W treści takiego zawiadomienia warto szczegółowo opisać zdarzenie, na podstawie którego dyrektor wysnuł podejrzenie popełnienia przez nauczyciela przewinienia dyscyplinarnego.

XII. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem do wychowawcy klasy/ pedagoga szkolnego/ pedagoga specjalnego lub psychologa.
- Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym/ pedagogiem specjalnym lub psychologiem, powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki.
- Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym/ pedagogiem specjalnym lub psychologiem, powinien opracować plan pomocowy dziecku – ofierze i dziecku – sprawcy.
- W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog szkolny/psycholog powinien zgłosić problem do dyrektora szkoły.

XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- Jeżeli zachodzi potrzeba należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej/ wezwać odpowiednie służby.
- Niezwłocznie powiadomić o fakcie dyrektora /wicedyrektora.
- Powiadomić rodziców ucznia.

- Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
- Wezwanie karetki pogotowia, jeśli zachodzi taka konieczność.
- Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112.

XIV. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu

W przypadkach wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa, zwłaszcza wobec naruszenia prawa, działania szkoły cechuje otwartość w działaniu, szybka identyfikacja problemu. Określenie szkodliwych lub niezgodnych z prawem zachowań i jego rozwiązywanie adekwatnie do poziomu zagrożenia, jakie wywołało w szkole. Dyrektor szkoły oraz nauczyciele w swoich działaniach uwzględniają kontekst indywidualnych przypadków, szkolne i środowiskowe tło oraz reagują adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy ucznia.
W szkole stosuje się obligatoryjne działania interwencyjne w przypadku cyberprzemocy i stalkingu, będące następstwem wystąpienia zagrożenia:

- **działania wobec aktu/zdarzenia** - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring po interwencyjny;
- **działania wobec uczestników zdarzenia** (ofiara - sprawca - świadek, rodzice);
- **działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących** – Policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.

Informacja o tym, że w szkole doszło do cyberprzemocy, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być **poszkodowany** uczeń, jego **rodzice** lub inni **uczniowie** – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Dopuszcza się anonimowe zawiadomienia o aktach przemocy na terenie szkoły, w tym także faktu cyberprzemocy.

Sposób postępowania:

- Osoba posiadająca wiedzę o zajściu powinna przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagogów lub psychologa i dyrektora.
- Pedagodzy, psycholog i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- Nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów:

- Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny zapoznać się wszelkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog szkolny, psycholog, rodzice, policja, jeśli doszło do złamania prawa.
- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, przy współudziale rodziców (opiekunów prawnych) należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- Rodzice /opiekunowie są poinformowani przez szkołę o możliwości wniesienia zgłoszenia zajścia na policję (wydział.ds. nieletnich KMP).
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, dyrektor, pedagodzy szkolni, psycholog powinni podjąć następujące działania:
    - przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
    - omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
    - zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
    - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani ze zgromadzonym materiałem, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
- We współpracy z rodzicami można opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.
- Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga/ pedagoga specjalnego lub psychologa szkolnego.
- W strategii działań pomocowych uczeń - ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

- Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.
- Opieką psychologiczno - pedagogiczną otacza szkoła świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.
- Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
- Osoby uczestniczące w wyjaśnieniach zdarzenia (wychowawca, pedagog, pedagog specjalny, psycholog, dyrektor) zobowiązane są do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).
- Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.
- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

Współpraca z Policją

W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym.

- spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.
- wspólny udział (szkoły i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem przemocy / cyberprzemocy i przestępczością nieletnich.

XV. Procedura Niebieskiej Karty

Procedura „Niebieskiej Karty" jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie podejrzanej, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny, udzielając jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.

Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty" są przedstawiciele:

- jednostek pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty" w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskiej Karty" nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej, jeżeli np. uczeń:

- Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,

- Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd.,
- Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
- Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.

Procedurę Niebieskiej Karty należy wszcząć na podstawie samego uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie chociażby niepopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

Pracownik zauważający niepokojące symptomy lub jest świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. W takim przypadku pracownik zobowiązany jest poinformować dyrekcję, wychowawcę ucznia oraz pedagoga szkolnego/ pedagoga specjalnego, psychologa o zaistniałej sytuacji**.**

Procedura Niebieskiej Karty:

- „Niebieską Kartę" zakłada dyrektor szkoły, nauczyciel, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, wychowawca, nauczyciel. który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy. (Decyzję o założeniu Niebieskiej Karty warto skonsultować z gronem pedagogicznym lub zespołem wychowawczym);
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A" **(załącznik 4)** w obecności osoby, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.
- Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego, specjalnego lub psychologa. Po wypełnieniu formularza

„Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”;

- W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie);
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

XVI. Ważne telefony i adresy

Celem pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w gminie został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Jest to zespół składający się z przedstawicieli służb i instytucji pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Członkami zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu mogą też wchodzić prokuratorzy i przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej. Zadaniem wspomnianego Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu samorządu terytorialnego.

Zespół interdyscyplinarny na rzecz Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Gliwice, OPS

Tel. 32 300 01 11

Podczas rozmowy telefonicznej można uzyskać:

- Wsparcie psychologiczne;
- Informacje o prawnych i proceduralnych możliwościach zatrzymania przemocy w rodzinie;
- Pomocy w postaci interwencji podjętej przez Pogotowie „Niebieska Linia" na rzecz osób krzywdzonych (także w przypadku, gdy osoba skazana za stosowanie przemocy nadal znęca się nad rodziną i/lub nie przestrzega postanowień sądu).

Kontaktując się z infolinią można zachować anonimowość – nie trzeba się przedstawiać ani podawać miejsca zamieszkania.

Punkt Interwencji Kryzysowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gliwicach przeznaczony dla osób przeżywających poważne i bolesne doświadczenia, w szczególności:

- problemy przemocy w rodzinie,
- uzależnienia, współuzależnienia,
- problemy funkcjonowania rodziny, konflikty, rozpad więzi,
- problemy wychowawcze z dziećmi i młodzieżą,
- przeżycia traumatyczne, żałoba, choroba członka rodziny, itp.

Formy pracy:

- doradztwo i poradnictwo (konsultacje bezpośrednie lub telefoniczne),
- pomoc socjalna, pomoc prawna,
- pomoc pedagogiczna,
- krótkoterminowa terapia psychologiczna indywidualna,
- rozmowy mediacyjne w konflikcie,
- interwencja w miejscu pobytu,

- interwencja w przypadkach konieczności zabezpieczania dzieci w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia,
- działania profilaktyczne, to jest przekazywanie wiedzy i umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Trening umiejętności rodzicielskich.

Grupa dla rodziców, którzy chcą:

- rozwijać swoje kompetencje wychowawcze,
- poprawić relacje pomiędzy dziećmi i dorosłymi w rodzinie,
- podnieść skuteczność swoich oddziaływań wychowawczych,
- zmienić postawę rodzicielską w kierunku wartości pożądanych,
- nabyć wiedzę dotyczącą rozwoju swoich dzieci,
- poznawać i rozwijać własną osobowość.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ul. Władysława Sikorskiego w Gliwicach 134

Tel. 32 335 53 40

Pozostałe pomocne numery telefonu dla osób dotkniętych przemocą:

- **Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia**" tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

- **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc"** – tel. 800 120 148 (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol**" – https://twojparasol.com/.

XVII. Skład zespołu, zadania koordynatora, reagowanie na naruszenia i składanie zawiadomień.

Dyrektor IV Liceum Ogólnokształcącego w Gliwicach wyznacza zespół wychowawczy, w skład, którego wchodzą pedagog szkolny, pedagodzy specjalni oraz psycholog, jako zespół odpowiedzialny za realizację, monitorowanie i aktualizację Standardów Ochrony Małoletnich, zwany dalej „Zespołem ds. Standardów".

Dyrektor Szkoły wyznacza koordynatora Zespołu ds. Standardów, którym jest wicedyrektor szkoły lub w zależności od potrzeb organizacyjnych, inna osoba wchodząca w skład Zespołu. Koordynator odpowiada za organizację i koordynowanie prac Zespołu, w szczególności za:

1. organizowanie pracy Zespołu oraz rozdzielanie zadań pomiędzy jego członków, z uwzględnieniem ich kompetencji i zakresu obowiązków;

2. koordynowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich oraz nadzorowanie wykonywania przydzielonych zadań;
3. koordynowanie działań związanych z monitorowaniem przestrzegania Standardów i analizowaniem zgłaszanych naruszeń;
4. organizowanie okresowych przeglądów obowiązujących procedur oraz inicjowanie działań służących ich doskonaleniu;
5. koordynowanie przeprowadzania ankiet monitorujących poziom realizacji Standardów oraz przygotowywania raportów z monitoringu;
6. zapewnianie przepływu informacji pomiędzy członkami Zespołu a dyrektorem Szkoły;
7. przedstawianie dyrektorowi Szkoły wniosków i propozycji zmian w Standardach;
8. koordynowanie działań podejmowanych w związku ze zgłoszeniami dotyczącymi podejrzenia krzywdzenia małoletnich, z zachowaniem obowiązku niezwłocznego reagowania na sytuacje wymagające interwencji.

Do obowiązków członków Zespołu ds. Standardów należy w szczególności:

1. monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich;
2. reagowanie na sygnały dotyczące naruszenia Standardów oraz podejmowanie działań zgodnych z obowiązującymi w szkole procedurami;
3. prowadzenie i uzupełnianie rejestru zgłoszeń zgodnie z przyjętymi zasadami;
4. analizowanie zgłoszeń oraz podejmowanie działań interwencyjnych w zakresie wynikającym z kompetencji i przydzielonych zadań;
5. przygotowywanie propozycji zmian w Standardach i procedurach ochrony małoletnich;
6. współpraca przy opracowywaniu dokumentacji związanej z podejmowanymi interwencjami, z zachowaniem poufności i ochrony danych osobowych.

Za koordynowanie czynności związanych z przygotowaniem i składaniem zawiadomień do właściwych organów odpowiada koordynator Zespołu ds. Standardów lub inny członek Zespołu wyznaczony przez dyrektora Szkoły, z uwzględnieniem rodzaju sprawy.

Uprawnienie do złożenia zawiadomienia przysługuje każdemu członkowi Zespołu ds. Standardów. Każdy członek Zespołu, który poweźmie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, może samodzielnie złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwych organów ścigania. Każdy członek Zespołu może również samodzielnie złożyć wniosek do sądu opiekuńczego o wgląd w sytuację dziecka, jeżeli uzna to za uzasadnione okolicznościami sprawy.

Podjęcie tych czynności wymaga uprzedniej zgody dyrektora Szkoły. Koordynowanie działań przez Zespół nie może opóźniać ani ograniczać podjęcia niezbędnej interwencji w celu ochrony małoletniego.

Członkowie Zespołu są zobowiązani do przeprowadzania co najmniej raz w roku ankiety monitorującej poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Pracownicy szkoły mogą zgłaszać propozycje zmian w procedurach oraz wskazywać przypadki naruszenia obowiązujących zasad.

Pedagodzy szkolni, we współpracy z koordynatorem Zespołu, dokonują analizy ankiet wypełnionych przez pracowników szkoły oraz opracowują na ich podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazują Dyrektorowi Szkoły.

Dyrektor IV Liceum Ogólnokształcącego w Gliwicach, w razie potrzeby, wprowadza niezbędne zmiany w Standardach Ochrony Małoletnich i ogłasza pracownikom szkoły ich nowe brzmienie.

Podczas zebrań rady pedagogicznej dyrektor Szkoły i koordynator Zespołu ds. Standardów, lub psycholog przypominają pracownikom o obowiązujących w szkole procedurach i zasadach ochrony małoletnich.

XVIII. Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów Ochrony Małoletnich oraz zakres kompetencji osób odpowiedzialnych za przygotowanie personelu szkoły do ich stosowania

1. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w IV Liceum Ogólnokształcącym w Gliwicach podlegają okresowej ocenie w celu zapewnienia ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, dostosowania do aktualnych potrzeb szkoły oraz zapewnienia skutecznej ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Oceny dokonuje się co najmniej raz na dwa lata, zgodnie z art. 22c ust. 6 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Przeglądu Standardów dokonuje Dyrektor Szkoły lub osoba przez niego upoważniona, w szczególności koordynator Zespołu ds. Standardów, we współpracy z członkami tego Zespołu.
3. Przegląd Standardów obejmuje w szczególności:

1. ocenę zgodności obowiązujących zapisów z aktualnymi przepisami prawa;
2. analizę funkcjonowania przyjętych procedur i sposobu ich stosowania przez pracowników szkoły;
3. analizę zgłoszeń dotyczących naruszenia Standardów oraz wniosków wynikających z podejmowanych interwencji;
4. uwzględnienie propozycji zmian zgłaszanych przez pracowników szkoły;
5. ocenę znajomości obowiązujących zasad i procedur przez pracowników oraz świadomości uczniów w zakresie dostępnych form pomocy i sposobów zgłaszania sytuacji zagrażających ich bezpieczeństwu.

4. Przegląd Standardów przeprowadza się również w razie potrzeby, w szczególności po ujawnieniu przypadku krzywdzenia małoletniego, stwierdzeniu istotnych nieprawidłowości w stosowaniu procedur lub zmianie przepisów prawa mających wpływ na treść Standardów.
5. Wyniki przeprowadzonego przeglądu oraz wynikające z niego wnioski dokumentuje się w formie pisemnej, w szczególności w postaci raportu lub notatki służbowej. Dokumentacja zawiera opis przeprowadzonych czynności, stwierdzonych nieprawidłowości oraz rekomendowanych zmian.
6. Jeżeli wyniki przeglądu wskazują na konieczność wprowadzenia zmian, osoba dokonująca przeglądu, we współpracy z Zespołem ds. Standardów, przygotowuje propozycje zmian i przedstawia je Dyrektorowi Szkoły do zatwierdzenia.
7. Dyrektor Szkoły podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian do Standardów, zatwierdza ich nowe brzmienie oraz zapewnia poinformowanie pracowników o wprowadzonych zmianach. Zaktualizowane Standardy udostępnia się zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami przyjętymi w szkole.
8. Za przygotowanie personelu szkoły do stosowania Standardów odpowiada osoba wyznaczona przez Dyrektora Szkoły. Funkcję tę może pełnić koordynator Zespołu ds. Standardów lub inny członek Zespołu, stosownie do potrzeb organizacyjnych szkoły i posiadanych kompetencji.
9. Do kompetencji i zadań osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu do stosowania Standardów należy w szczególności:
    a) organizowanie i koordynowanie działań informacyjnych oraz szkoleniowych dotyczących Standardów Ochrony Małoletnich;

b) zapoznawanie pracowników z obowiązującymi Standardami, procedurami interwencji, zasadami bezpiecznych relacji z małoletnimi oraz obowiązkami wynikającymi z pełnionych funkcji;
c) przekazywanie pracownikom informacji o zmianach w Standardach i wyjaśnianie zasad ich stosowania w praktyce;
d) zapewnienie, aby nowo zatrudnieni pracownicy zostali zapoznani z obowiązującymi Standardami przed dopuszczeniem ich do pracy związanej z opieką nad małoletnimi, w zakresie właściwym dla ich obowiązków;
e) rozpoznawanie potrzeb szkoleniowych pracowników i proponowanie działań służących podnoszeniu ich wiedzy i umiejętności w zakresie ochrony małoletnich;
f) współpraca z Dyrektorem Szkoły i członkami Zespołu ds. Standardów w zakresie doskonalenia procedur i upowszechniania wiedzy o zasadach ochrony małoletnich;
g) dokumentowanie działań związanych z przygotowaniem personelu, w szczególności poprzez prowadzenie ewidencji przeprowadzonych szkoleń, sporządzanie list obecności lub potwierdzeń zapoznania się ze Standardami, stosownie do przyjętej w szkole organizacji.

10. Przygotowanie personelu do stosowania Standardów odbywa się poprzez szkolenia, zebrania rady pedagogicznej, spotkania informacyjne oraz inne formy przekazywania wiedzy dostosowane do potrzeb i zakresu obowiązków pracowników.
11. Dyrektor Szkoły zapewnia warunki organizacyjne umożliwiające pracownikom zapoznanie się ze Standardami i ich aktualizacjami oraz podejmowanie działań służących prawidłowemu stosowaniu obowiązujących procedur.
12. Szczegółowe czynności związane z bieżącym monitorowaniem realizacji Standardów, przeprowadzaniem ankiet, prowadzeniem rejestru zgłoszeń oraz koordynowaniem działań interwencyjnych określa rozdział XVII niniejszych Standardów.

❖ Osoba odpowiedzialna za realizację Procedur zobowiązana jest do przeprowadzania wśród pracowników Szkoły (przynajmniej raz w roku) ankiety, której wzór stanowi **załącznik nr 5** do niniejszych Procedur.
❖ Po przeprowadzonej ankiecie, osoba odpowiedzialna opracowuje wypełnione ankiety oraz sporządza z nich raport, który przedstawia Dyrektorowi Szkoły.

- ❖ W ankiecie pracownicy Szkoły mogą proponować zmiany Procedur oraz wskazywać naruszenia Procedur Ochrony Małoletnich w szkole.
- ❖ Dokonując monitoringu Procedur Standardów, Dyrektor Szkoły wyznacza członka zespołu do przeprowadzenia ankiety wśród uczniów, dotyczącej świadomości małoletnich z form pomocy realizowanych przez Szkołę. Wzór ankiety stanowi **załącznik nr 6** do niniejszego Standardu.
- ❖ W razie konieczności opracowuje zmiany w obowiązujących Procedurach Ochrony Małoletnich i daje je do zatwierdzenia Dyrektorowi Szkoły.
- ❖ Dyrektor wprowadza do Procedur niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom Szkoły nowe brzmienie Procedur Ochrony Małoletnich.

XIX. Zasady udostępniania standardów ochrony małoletnich

1. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w IV Liceum Ogólnokształcącym w Gliwicach są udostępniane w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez pracowników szkoły, uczniów, rodziców oraz opiekunów prawnych i faktycznych małoletnich.
2. Pełna wersja Standardów Ochrony Małoletnich jest udostępniana:
    1. na stronie internetowej szkoły;
    2. w sekretariacie szkoły;
    3. w bibliotece szkolnej;
    4. w gabinecie pedagoga szkolnego.
3. W szkole udostępnia się również wersję Standardów przeznaczoną dla małoletnich, opracowaną w sposób zrozumiały i dostosowany do ich wieku, poziomu rozwoju oraz możliwości poznawczych. Wersja ta zawiera w szczególności informacje o zasadach bezpiecznych relacji, sposobach uzyskania pomocy oraz możliwościach zgłaszania sytuacji, w których bezpieczeństwo ucznia jest zagrożone.
4. Rodzice uczniów klas pierwszych oraz ich opiekunowie prawni lub faktyczni są zapoznawani ze Standardami Ochrony Małoletnich podczas pierwszego zebrania organizowanego przez wychowawcę klasy w danym roku szkolnym. Podczas zebrania wychowawca przedstawia najważniejsze zasady ochrony małoletnich, sposoby reagowania na przypadki krzywdzenia oraz możliwości zgłaszania niepokojących sytuacji.

5. Rodzice i opiekunowie, o których mowa w ust. 4, potwierdzają zapoznanie się ze Standardami poprzez podpisanie stosownego oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik nr 7 i 8 do niniejszych Standardów. Podpisane oświadczenia są przechowywane zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole.
6. Rodzice i opiekunowie mogą zgłaszać propozycje zmian lub uwagi dotyczące stosowania Standardów. Uwagi te przekazują wychowawcy klasy, który przekazuje je koordynatorowi Zespołu ds. Standardów lub innej osobie odpowiedzialnej za realizację Standardów w szkole.
7. Wychowawcy klas zapoznają uczniów ze Standardami Ochrony Małoletnich podczas godzin wychowawczych, a następnie przypominają im obowiązujące zasady w trakcie roku szkolnego, stosownie do potrzeb i sytuacji występujących w danej klasie.
8. Podczas omawiania Standardów z uczniami wychowawcy zwracają szczególną uwagę na:
    - zasady bezpiecznych relacji między uczniami oraz między uczniami a pracownikami szkoły;
    - zachowania niedopuszczalne, w tym przemoc fizyczną, psychiczną i cyberprzemoc;
    - sposoby rozpoznawania sytuacji zagrażających bezpieczeństwu;
    - osoby i miejsca, w których uczeń może uzyskać pomoc;
    - sposoby zgłaszania przypadków krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia;
    - prawo ucznia do uzyskania wsparcia oraz ochrony przed działaniami odwetowymi związanymi ze zgłoszeniem problemu.
9. Sposób omawiania Standardów z uczniami dostosowuje się do ich wieku, poziomu rozwoju, potrzeb oraz możliwości rozumienia przekazywanych treści. W razie potrzeby wychowawcy korzystają z pomocy pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa.
10. W przypadku wprowadzenia zmian w Standardach rodzice i opiekunowie są informowani o zmianach za pośrednictwem przyjętych w szkole kanałów komunikacji, w szczególności podczas zebrań lub poprzez dziennik elektroniczny. Uczniowie są

informowani o zmianach przez wychowawców podczas godzin wychowawczych lub w inny sposób dostosowany do charakteru zmian.

11. Dyrektor Szkoły zapewnia, aby Standardy były dostępne w aktualnym brzmieniu, a pracownicy szkoły przekazywali uczniom i ich rodzicom oraz opiekunom informacje o zasadach ochrony małoletnich w sposób jasny, zrozumiały i umożliwiający skorzystanie z dostępnych form pomocy